

krænke Danmarks Neutralitet? Spørgsmaalet er nemlig for den fremmede Magt det, om de Fordele, der vindes ved at krænke vor Neutralitet, kan opveje den Ulempe at faa Danmark til Modstander, og vi maa saa haabe, at Svaret bliver et saadant, at det foretrækker at lade os i Ro. Naturligvis gælder det under saadanne Forhold, hvor Stormagternes Operationer ledes ned i vore Vande, om at optræde fra vor Side med den allerstørste Forsigtighed, en brysk Optræden kan lede til, at vi hovedkulds kastes ind i en Kamp med en Stormagt, hvad vi for enhver Pris maa undgaa. Alt, hvad vi kunne udrette ved Noter, Protester og paa lignende Maade, maa vi benytte, og kun, naar vi tvinges dertil, maa vi med Vaaben i Hænde forsvare vor Neutralitet. Midlerne dertil ere en Udvikling af vor Flaade og saa denne Befæstning af Havnestæderne, hvortil jeg foreløbig kun har foreslaaet et meget beskedent Beløb, nemlig blot for at faa begyndt paa disse Ting, nemlig en Befæstning nede ved Masnedø og ved Grønsund. Marineministeriet har gjort os opmærksom paa, at man i en Krig er udsat for noget saadant som, at fjendtlige pansrede Kanonbaade løbe op gennem Grønsund, ødelægge Dampfergen ved Masnedø og forhindre Overførelsen af det lolland-falsterske Mandskab. Det er jo af den største Betydning for os at faa alt vor Mandskab over, og derfor foreslaar jeg dette Batterianlæg. Jeg har fra første Færd betonet, at vi maa haandhæve Neutraliteten mod en hvilken som helst Magt, men jeg ønsker endnu en Gang at fremhæve dette Punkt. Jeg advarer bestemt mod ved Overvejelser af denne Art at tænke sig en bestemt Magt som Modstander, jeg advarer derimod, fordi det kan berede os store Skuffelser. Faren kan komme fra en hvilken som helst Kant; er det f. Eks. Tyskland, der vil krænke vor Neutralitet, blive vi derved kastede i Armene paa England eller Frankrig, hvem det nu er; er det England eller Frankrig, der vil krænke vor Neutralitet, blive vi derved kastede i Armene paa Tyskland, og saa bliver Tyskland vor allierede.

Med Hensyn til Forsvarsbevillinger i Almindelighed stiller Sagen sig saaledes for mig, at der ikke er nogen Udsigt til at faa de militære Bevillinger igennem, medmindre jeg giver Rigsdagen en klar Oversigt over Forsvarsvæsenets nuværende Standpunkt, men en saadan Oversigt egner sig ikke til at gives i Rigsdagssalen, den egner sig kun til at gives for lukkede Døre, jeg kan altsaa formodentlig kun give den

for Udvalget, men det skal være mig kært at give en saadan Oversigt, og jeg anser det for ganske nødvendigt. Der er Mangler ved vort Forsvar, og de maa frem, men der er ogsaa gode Sider derved, og de maa ogsaa frem. Det gælder at fremhæve ogsaa det gode, vi have vundet i Tidens Løb, og holde fast ved det og saa at paa-vise, at vi ved Foranstaltninger, der ikke spille nogen stor finansiel Rolle, kunne blive af med Manglerne og skabe et betryggende Forsvar. Naar man saa spørger mig, hvad jeg forstaa ved et betryggende Forsvar, vil jeg dertil sige, at det er et Forsvar, hvorved vi kunne udvikle en Modstandskraft, der maa respekteres af enhver Magt, respekteres saa vidt, at man formentlig — videre kunne vi ikke komme — formentlig vil lade os i Ro. Vort Forsvar, mener jeg, har intet andet Maal end det at sikre os Fredens Goder. Repræsentationen maa vide, om den ved at bringe Ofre, og hvor store Ofre, kan opnaa som et sandsynligt Resultat at blive sikret Fredens Goder.

Dernæst har det ærede Medlem, som jeg sagde før, spurgt mig om min Stilling til Hærloven, om jeg ønskede at blive ved det bestaaende, eller jeg vilde have Forandringer i Hærloven og da hvilke. Vor Hærlov er jo Hærloven af 1867, som har nogle Tillæg af 1880 og 1894. Den vigtigste Førdring til en Hærlov, naar alt i øvrigt er godt, forekommer mig at være den, at man efter den hurtigt kan udvikle Hæren paa Krigsfod, hurtigt mobilisere den. Jeg skal straks bemærke, at denne Førdring er tilfredsstillende ved den nuværende Hærlov, men den har ikke været det med tidligere Hærløve. Det kunde maaske for at gøre dette Punkt klart for de ærede Medlemmer dog have sin Interesse blot ganske flygtigt at betragte, hvorledes Forholdet tidligere har været. Forud for Hærloven af 1867, som endnu gælder med sine Tillæg, havde vi Hærloven af 1842. Det var den Hærlov, som blev prøvet baade i den første og anden slesvigske Krig. I Aaret 1843 gik i Virkeligheden Mobiliseringen af Hæren meget trangt. Ganske vist ser det jo stort ud, naar man husker paa, at Oprøret i Rendsborg brød ud den 18de Marts 1848, at allerede den 9de April, altsaa 3 Uger efter, hele den danske Arme, som vi maa kalde det, kæmpede ved Bau. Altsaa, paa 3 Uger var Hæren bleven mobiliseret og sendt af Sted. Og hvis vi ville tale om Jærnbanner paa den Tid, vide de ærede Medlemmer jo, at af Jærnbanner eksisterede der i 1848 kun den lille Stump fra Kjøbenhavn til Roskilde. Af-